

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 16 Анатомія людини

Освітня програма 091 Біологія та лабораторна діагностика

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від "31" січня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

Зміст

1. Загальна інформація.....	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	6
4. Система оцінювання курсу	7
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	8
6. Ресурсне забезпечення.....	8
7. Контактна інформація.....	9
8. Політика навчальної дисципліни.....	9

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Анатомія людини
Освітня програма	091 Біологія та лабораторна діагностика
Спеціалізація (за наявності)	–
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	I / II
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/5931

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Навчальна дисципліна «Анатомія людини» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка займає чільне місце в освітній програмі «Біологія та лабораторна діагностика», забезпечуючи формування як загальних, так і фахових компетентностей у майбутніх бакалаврів.

Метою даного освітнього компонента є вивчення та набуття кожним студентом знань про будову людського організму та його вікові особливості, розвиток вміння використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших фундаментальних наук та застосування отриманих знань у практичній діяльності біолога.

Цілі курсу дисципліни «Анатомія людини» сформувати наукові уявлення про анатомічні основи функціональної діяльності всіх систем організму людини як єдиного цілого у взаємозв'язку з оточуючим середовищем, розвивати вміння аналізувати будову, топографію, походження органів залежно від виконуваних ними функцій, розуміти об'єднуючу роль нейрогуморальної регуляції у забезпеченні цілісності людського організму, його вікові зміни.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- форму та будову органів, об'єднаних у системи;
- анатоמו-фізіологічні особливості будови опорно – рухового апарату;
- анатоמו-морфологічні особливості будови нутрощів людини;

- будову нервової системи;
- особливості будови серцево- судинної системи;
- будову і секрети ендокринної системи та їх функціональне значення;
- будову органів чуттів людини.

Вміти:

- демонструвати і описувати анатомічну будову органів, систем органів людини;
- визначати на анатомічних препаратах анатомічні взаємовідносини органів і систем органів людини (топографія органів);
- вміти оцінювати вплив соціальних умов та праці на розвиток і будову організму людини;
- вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження органів і систем організму людини;
- вміти застосовувати отриману фундаментальну підготовку для професійної діяльності

Компетентності

ІК01 – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК04 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК07 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК02 – Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

СК03 – Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.

СК05 – Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності.

СК07 – Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.

СК09 – Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.

СК10 – Здатність демонструвати знання механізмів підтримання гомеостазу біологічних систем.

СК11 – Здатність опрацювати джерела інформації і представляти власні результати досліджень англійською мовою.

СК15 – Здатність до чіткого виокремлення причинно-наслідкових зв'язків між структурною організацією, принципами функціонування фізіологічних систем та середовищем існування.

Програмні результати навчання

ПР01 – Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.

ПР02 – Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.

ПР03 – Планувати, виконувати, аналізувати дані і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.

ПР04 – Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.

ПР05 – Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПР07 – Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПР08 – Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.

ПР11 – Розуміти структурну організацію біологічних систем на молекулярному рівні.

ПР12 – Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.

ПР16 – Знати будову та функції імунної системи, клітинні та молекулярні механізми імунних реакцій, їх регуляцію, генетичний контроль; види імунітету та методи оцінки імунного статусу організму.

ПР19 – Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації.

ПР20 – Аргументувати вибір методів, алгоритмів планування та проведення польових, лабораторних, клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.

ПР22 - Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПР28 – Уявлення про будову і функції фізіологічних систем живих організмів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Опорно-руховий апарат людини. Анатомія скелета і м'язів людини	Знати будову кісток черепа, тулуба і кінцівок. З'єднання кісток. Знати анатомо-морфологічну будову м'язів голови і шиї, верхніх та нижніх кінцівок. Вміти застосувати отримані знання з теми остеологія і міологія під час вивчення наступних тем і дисциплін	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
2.	Анатомія органів травлення	Розуміти анатомо-фізіологічні особливості будови органів порожнини рота, стравоходу, шлунку, кишок (відділів тонкого та товстого кишечника), а також анатомію травних залоз: печінки та підшлункової залози.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
3.	Анатомія серцево-судинної і дихальної систем	Володіти знаннями щодо анатомічної будови серця, провідної системи серця, кіл кровообігу, особливостей кровообігу плода. Характеризувати анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини носа, гортані, трахеї і бронхів, а також респіраторного відділу – легенів.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
4.	Анатомія сечостатевої системи	Застосовувати знання щодо особливостей будову нирок, знати будову нефрону; анатомо-фізіологічні особливості сечовивідних шляхів (особливості будови сечівника чоловіка і жінки). Знати будову чоловічої статеві системи і особливості процесу сперматогенезу. Знати будову	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи

		жіночої статеві системи і особливості процесу овогенезу.	
5.	Анатомія залоз внутрішньої секреції	Знати і застосовувати знання щодо особливостей будови залоз внутрішньої секреції (епіфіз, гіпофіз, щитовидна залоза, прищитовидні залози, за грудиною залоза, наднирники, а також ендокринні частини підшлункової та статевих залоз).	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
6.	Анатомія нервової системи та органів чуття.	Знати будова нейрона; класифікацію нервової системи, ембріогенез нервової системи, будову мозкового стовбура, мозочка, кінцевого мозку, оболонки головного мозку; анатомо-фізіологічні особливості спинного мозку. Характеризувати білу і сіру речовини. Вміти охарактеризувати структури, які входять до складу периферійної нервової системи (спинномозкові і черепномозкові нерви). Характеризувати будову вегетативної нервової системи. Поняття про рефлекс та рефлекторну дугу. Аналізувати будову органів чуття.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Практичні заняття	40
Самостійна робота	10

Індивідуальне завдання	-
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Вили навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		–
Практичні заняття		4		5		4		5		4		5		4		4	5	40
Самостійна робота																10		10
Індивідуальні завдання																		
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень		4		5		4		5		4		5		4		14	55	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні презентації (лептоп, проєктор), мікропрепарати, вологі препарати, муляжі, використання системи дистанційної освіти для проведення тестування.
-----------------------------------	---

Література

1. Анатомія людини. У 3-х томах. Том 1 / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін. Вінниця: Нова книга, 2015. 368 с.
2. Анатомія людини. У 3-х томах. Том 2 / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін. Вінниця: Нова книга, 2015. 456 с.
3. Анатомія людини. У 3-х томах. Том 3 / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін. Вінниця: Нова книга, 2015. 376 с.
4. Анатомія людини: підручник /за ред.: проф. Кривка Ю.Я., проф. Черкасова В.Г. [Сопнева Н.Б., Нечипор Н.О., Фалик Г.С.]. Вінниця: Нова Книга, 2020. – 452с.:іл
5. Матещук-Вацеба Л.Р. Нормальна анатомія. Навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2019, 431 с.

6. Атлас анатомії людини: переклад 7-го англ. вид.: двомовне вид./Френк Г. Неттер; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. – К. : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.
7. Маруненко І. М. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи / І. М. Маруненко, Є. О. Неведомська, Г. І. Волковська // Київ. – «Центр учбової літератури». – 2013.– 182с.
8. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. Львів: Наутілус, 2004. 592 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса
Викладач (і) Гостьові лектори	Наконечна Світлана, старший викладач кафедри анатомії і фізіології людини та тварин
Контактна інформація викладача	svitlana.nakonechna@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна добросовісність	<p>Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій канві політика дисципліни "Анатомія людини" спрямована на дотримання академічної добросовісності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності. Дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 29 листопада 2017 року).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної добросовісності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів
----------------------------	--

	<p>Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.</p> <p>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.)</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.</p>

	<p>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.)»</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач
Наконечна С.П., ст. викладач

